

Domáci glasovi

Štev. 89.

Lienz, ponedeljek, 6. maja 1946.

Leto. 2.

KRŠČANSTVO IN SOCIALIZEM

Krščanstvo in socializem sta si kakor ogenj in voda, je pred nekaj desetletij izjavil Bebel, znan govornik socializma v Nemčiji. Če bi ta izjava držala, bi razgovor med socializmom in krščanstvom bil brez pomena, kajti ono bi bilo zanikanje in uničenje drugega.

Kljub tej odповedi vprašanje razmerja med krščanstvom in socializmom nima miru. Na obeh straneh ga spet in spet načenjajo, zahtevajo odgovora. Socializem v svoji raznolikosti obstoji, krščanstvo pa še bolj. So ljudje, ki mislijo, da morejo združiti v sebi oboje; so pa tudi taki, ki se brezobzirno priznavajo k enemu, drugo pa ostro odklanjajo.

Kdo ima sedaj prav? Mislimo, da je treba reči: oba imata prav in oba nimata prav. Ta odgovor se bo morda na prvi pogled zdel presenetljiv in protisloven. Kako moreta imeti oba prav, obenem pa biti v zmoti? To vendar ni mogoče. Pa je. Oglejmo si stvar поблиže.

NAUK KRŠČANSTVA. Ne bo treba razpravljati, kakšno stališče mora človek po nauku krščanstva zavzeti do Boga in sočloveka.

Krščanski nauk nam pravi, da je Bog stvarnik in gospodar vseh ljudi, da je zemljo z vsemi njenimi dobrinami dal vsem ljudem, da z njeno pomočjo dosežejo svojo dolžnost na tem svetu, in da so vsi ljudje dolžni za večno zveličanje ter da postanejo božji otroci.

NAUK IN NAMEN SOCIALIZMA. In socializem? Socializem v splošnem ne govori o veri, navadno uporablja drug način govorjenja. Kaj torej hoče, ali bolje povedano, kako izraža svoj namen? O večnem cilju človeka socializem ne govori, njegov cilj je le ta svet in življenje na njem. Takaj na zemlji hoče ustvariti svet, kjer ne bo niti zatiranih niti zatiralcev, kjer bo vsem prosta pot do dobrin in bogastva zemlje, kjer morejo vsi ljudje doseči svoje dostojanstvo ter ga uveljaviti.

Socializem upa, da bo to dosegel s tem, da zemljo z vsemi njenimi silami in zakladi kakor tudi deloma sredstva, ki jih je človeška roka ustvarila, da vse to odvzame posamezniku in kakor koli preda splošnosti. Nekateri zagovorniki socializma so pripravljeni urešiti ta socializacijo tudi s silo, če bi bilo potrebno, drugi hočejo na mirni in noben način doseči ta cilj. Tak je v glavnih obrisih povedano namrt in namen socializma. Kar pa se posameznosti tiče, pa obstoje med socialisti samimi številna in večkrat nemajhna nasprotja, o katerih pa ne boro govorili.

Če primerjamo zaključke iz nauka krščanstva z željami in nameni socializma, moremo zares reči, obe skupini imata prav, a sta obenem v zmoti.

ALI STA TA DVA NAUKA ZDRUŽLJIVA? Kdor misli, da more v sebi združiti krščanstvo in socializem, ima prav, ko pravi, da je "tovariš" - kot se izraža socialist - v marsičem enak "bratu", kakor imamo je kristijan sočloveka. Prav ima, ko hoče odstraniti

zatiranje na tem svetu, ker le to nasprotuje dostojanstvu človeka in božjega otroka. Prav ina, ko hoče vsem odpreti pot do zemeljskih dobrin saj to je božja volja, zemlja naj služi vsem.

Nima pa prav, če misli, da more odpraviti socializem tudi v tem, ker se posveča le temu svetu. Kajti resnična in trajna sreča na tem svetu ni mogoča brez vere v Boga in večni cilj človeka. Tudi izkušnje, ki smo jih doslej imeli s socializmom, ne kažejo na to, da so varnejša pot k pravi enakosti ljudi. Tukaj vsaj je treba velike previdnosti.

ALI SI NASPROTUJETA? Vsak, ki misli, da sta krščanstvo in socializem nezdrušljiva, ima prav, če v socializmu vidi edini cilj za zemeljsko srečo in če zanika večni cilj človeka ali neupošteva. V tej obliki je socializem uničenje in zanikanje krščanstva. Nima prav, če je mnenja, da krščanstvo delu človeštva zapira pot do zemeljskih dobrin, da je krščanstvo zatiranje človeka po sočloveku, ne prispeva k temu, da bi vsi ljudje dobili svoje dostojanstvo in ga ohranili.

Da moremo na vprašanje razmerja med krščanstvom in socializmom pravilno odgovoriti, moramo marsikatero stvar dobro razločevati. Marsikateri zastopniki socializma čisto združujejo zahteve in načela, ki dejansko ne spadajo skupaj. Prav tako najdemo kristjane, ki svojega družabnega in gospodarskega življenja ne oblikujejo po naukih svoje vere. Prav ta vrzel med vero in življenjem je načela vprašanje glede razmerja krščanstva do socializma, prav ta vrzel je priključala socializem k življenju.

Pravi izhod more pa najti tukaj le resnična pravičnost in ljubezen. - (Der Ruf, solnograški katoliški mesečnik.)

Gospod delegat na prvi službeni poti

Težko službo je dobil g.delegat dr.Jože Jagodič. Vzlic temu smo pa lahko ponosni Slovenci, da je sv. oče prav njega, Slovenca, imenoval za tako odgovorno poslanstvo.

Dvoje trdim s tem, kar sem povedal. Prvič: težko službo je dobil.

Sv. očetu ni pri srcu samo nesreča Slovencev, ampak usoda vseh narodnosti, ki so z nami živele skupno v Jugoslaviji, torej tudi katoliških Srbov, temperamentnih Hrvatov, miroljubnih Slovencev in Nemcev iz Jugoslavije. Namestnik Kristusov gleda pač na to, kar je v človeku največja vrednota, na neumrljivo dušo, po kateri smo vsi skupaj božji otroci in tako bratje med seboj. Gospod delegat naj bi po naročilu sv. očeta skrbel za vse.

Préd nekaj dnevi se je g.delegat vrnil s svojega prvega službenega potovanja v skrbi za vse te naše raztresene brate po veri, ki bivajo po štajerskih taboriščih. Kako je v taboriščih na Štajerskem? Začnimo z jugom, končali bomo s severom.

STRASS. Karantensko taborišče, kjer biva okrog 1.400 Jugoslovanov.

Iz Slovenije same je tukaj približno tukaj 600 ljudi. Marsikak naš znanec, morda celo sorodnik je med njimi. Zaradi zdravstvenih predpisov ljudje ne morejo iz taborišča. Morda je celo dobro, ko ne smejo iz skupnosti, saj je taborišče oddaljeno le kakšne 3 km od jugoslovanske meje. Meje se je pa najbolje več ali manj izogibati. Za te ljudi je bilo treba preskrbeti duhovnika. Treba je bilo dogovoriti se z angleško vojaško oblastjo glede ureditve službe božje. Za vse je g. delegat poskrbel.

T a b o r i š č e W a g n a pri Lipnici leži 7 km severno od Strassa. Tukaj živi kakih 3.000 ljudi, po večini so vsi iz Jugoslavije. Urediti je bilo treba organizacijo verskega življenja. Imajo sicer že svojo kapelo, svojega duhovnika, zelo agilnega frančiškanskega patra, toda za tolkšno število je to vse premalo. Kaker imamo mi v Lienzu 15 gospodov duhovnikov, kakor smo vseh in vsakogar posebej veseli, enako čutijo ti tisoči, kako prijetno bi bilo, če bi jim g.delegat poslal še in še duhovnikov. Vse bi z odprtim srcem sprejeli.

V **G r a d u** smo obiskali naše akademike. Imajo tudi svoje taborišče.

KAPPENBERG PRI BRUCKU. Tukaj živi približno 1.400 ljudi iz Jugoslavije. Trenutno nimajo niti enega duhovnika, ne kapele, ne službe božje. In mladina? Saj vse to potrebuje gospoda, ki bi jim Kristusa v duše posredoval! Kako smo srečni mi v Lienzu. Waša, priložnost za spoved, molitev in v maju - smarnice! Tam pa ničesar. Pa so tudi ljudje. In otroci božji so! Vse je v teku, da bo g.delegat tudi tukaj potrebno preskrbel.

Taborišče v **T r o f a i a c h** ima 1.700 Jugoslovancev. Zopet brez cerkve, brez kapele, brez gospoda. A to se najbi bilo najhujše, najtežja je tema v dušah. Mar ne bo s tem opravljeno veliko delo, če bo g.delegat s svojim neumornim trudom, ljubeznijo in skrbjo prinesel vsaj malo sonca tudi med te ljudi?

E i s e n e r z. Približno 20 km severno od Trefaiacha živi zopet kakih 1.000 ljudi iz Jugoslavije. Res, da se tudi avstrijski gospodje trudijo za te izseljence, toda to je tako malo, je premalo, kajti avstrijski gospodje imajo dosti opravka s svojimi lastnimi župnijami.

V **A d m o n d u** so nameravali taborišče raspustiti, pa so si potem menda premislili. Pristnih Srbov, Hrvatov in Slovencev je danes tukaj še 186.

V **R o t t e n m a n u**, kamor odhajajo te dni nar dobro poznani g.Učakar, da bo tam kot taboriščni župnik skrbel za vse taborišče je 760 ljudi. Večina teh je iz Bačke, Banata, Baranja, Srema, Slavonije, pa tudi 200 Nemcev iz Kočevske okolice je tam.

D i t t e r s d o r f je oddaljen kakih 7 km severno od Judenburga in šteje približno 400 Hrvatov. Z njimi skupno je živela skupina 150 Slovencev iz St.Gartruda in so se prav dobro razumeli. Za delovanje med njimi so se prostovoljno žrtvovale tri slovenske učiteljice, in sicer je med njimi tudi ena za otroški vrtec. Kakor te, tako tudi gospod, ki je nastavljen od g.delegata za taboriščnega župnika, tukaj izredno lepo deluje.

Če dodamo še **J u d e n b u r g**, kjer živijo Slovenci, ki so z nami doživljali vetrinske dneve, potem je to deseto taborišče - samo na Štajerskem -, za katera naj bi g.delegat po svoji službeni dolžnosti z vso ljubezijo skrbel.

Vidimo pač, da je z imenovanjem narodnega delegata kot svojega zakonitega zastopnika sv.oče naših gimnaziar Jagodiča zares težko nalogo, posebno še, če pomislimo, da je to, kar sem popisal, le delo na Štajerskem in da ga čaka razen tega vsa teža skrbi še v ostalih delih cele Avstrije in vsega ozemlja Nemčije.

Trdil sem v prvi vrsti tega članka, da smemo biti Slovenci vendarle ponosni, ko je na tako odgovorno in visoko mesto imenovan Slovenec. Gotovo so iskali v Rimu človeka, ki bo za takšno nalogo sposoben, pa so ga našli med Slovenci.

Splošni vtis, ki sem ga mogel dobiti na vsej poti z g.delegatom je pač ta: g.delegata so sprejeli v vsakem taborišču res kot z a s t o p n i k a s v. o č e t a. Kar sem posebno vidno zapazil,

so g. delegata sprejeli bodisi angleške vojaške oblasti, bodisi rav-
nateljstva UNRRA ne samo kot ~~prejema~~ tega poslanika, ampak kot ~~ce r k v e~~
~~n e g a k n e z a~~. Iz tega se pač ~~ne~~ lahko razbere, kako znajo mesijane
oblasti ceniti vrednote, ki jih Cerkev ~~in~~ ljudstva kakor vodstva navedeni taboriš-
lienske UNRRE in lienskim taboriščnikom k sreči, da biva prav ~~na~~
hovi sredi zastopnik sv.očeta.

Če bi ne maral biti bolj kratek s tem svojim člankom, bi
lahko govoril o pisanih sprejemih, ki so jih po-nekod še posebno le-
po priredili g.delegatu taboriščniki s svojim vodilnim osebjem uči-
teljstvom, vrstami otrok, cvetjem, pevskimi točkami itd.itd. Po utru-
dljivih razgovorih preko tolmačev, po obisku v šolskih razredih, v
bolnicah, kuhinjah, kapelah, kjer jih pač že imajo, po ureditvi vpra-
šanj glede organizacije službe božje, po vsem tem je bila potrebna
tudi malica, kosilo ali večerja. Z vljudno ljubeznivostjo so poskušali
predstavniki taborišč g.delegatu na tak način pač malo olajšati
njegovo breme in delo. Hudomušno je g.delegat zapisal nekega dne v
svoj dnevnik: "Nudile so se nam tudi raznovrstne pijače..."; kakor
če bi se ólovek takšnih reči niti več dotakniti ne upal. Nenavačno
skromen je bil g.delegat v takšnih slučajih, tako da bi skoraj še ma-
ne preplašil. Kar na tihem sem si moral korajžjo dajati, meneč in
vzpoodbujajoč samega sebe z mislijo: hic Rhodus, hic salta...!

Ker sem prišel iz lepega idealizma zopet po svoji stari na-
vadi v materialni svet, zato je boljše, da kar končam. Bom pa drugič
še kaj povedal, če bomo še kaj šli.

P. Jakob.

= : =

**AVDIJENCA PRI ANGLEŠKEM KRA-
LJU.** V Vatikanu smatrajo kot po-
seben dogodek, da je angleški kralj
Jurij sprejel v skupno avdijenco
vse tri nove kardinale britanske-
ga imperija, nadškofa Griffina
westminsterskega, nadškofa Mac
Guigana (Kanada) in kardinala Gil-
roya (Avstralija). Ta dogodek je
edinstven v zgodovini britanskega
imperija, od velikega cerkvenega
razkola do danes. ("Informations-
dienst" od 27.4.1946.)

**DEMONSTRACIJE za priključi-
tev Trsta k Italiji** se je udeleži-
la tudi tržaška komunistična par-
tija. Demonstranti so z godbo, po-
joč in v popolnem miru šli skozi
glavne ulice Trsta. Tako je poro-
čal "United Press". ("Salzburger
Nachrichten" od 3.5.1946.)

VOLITVE V LIENSKEM TABORISCU.
Na zborovanju vseh UNRRI-nih ta-
boriščnik ravnateljjev in superin-
tendantov v britanski conji, ki je
bile 18.4.t.l. v Spittallu, je bilo
sklenjeno, da se v vseh taboriščih
izvedejo vsake tri mesece na demc-

kratice način volitve narodnih
zastopnikov, tako da se lahko vsi
taboriščniki lahko poslužijo svo-
jih pravic do samoodločbe. - Na
podlagi tega sklepa so se vršile
tudi v lienskem taborišču volitve
pod vodstvom g. Pavla Wzyka,
Principal Welfare Officer -ja.
Vse narodnostne skupine so se
izkazale enotne in so predložile
po eno listo, le ruska emigrantska
skupina je predložila dve listi.
Izid volitev je bil sledeč za Slo-
vence: Od 1352 volilnih upravi-
šencev jih je glasovalo 1.049
(77.59%), 957 glasov je bilo od-
danih za listo dr.Meršola, 52 li-
stov je bilo praznih, 20 neveljav-
nih.

V LIENSKEM TABORISCU je v
soboto 4.t. umrla po 3 mesečni
bolezni 17 letna Ruža Dučkič iz
Janjeva, po rodu Srbininja katol.
vere. Leta 1940 je prišla v Celje
v šolo, po zasedbi je živela v
Ljubljani in se je z nami vred
umaknila v begunstvo. Doma za-
pušča štareše tri sestre in brata.
Naj v miru počiva na tujem.